

JAKUB KOSTELNÍK

K VÝZNAMNÉMU ŽIVOTNÍMU JUBILEU ZDENKY BERGROVÉ

Básnířka a překladatelka dr. Zdenka Bergrová (*1923) se dožila v březnu tohoto roku významného životního jubilea. Je jednou z mála českých překladatelek ruské a ukrajinské poezie. Svou usilovnou a systematickou prací přeložila do češtiny verše A. S. Puškina, M. J. Lermontova, T. H. Ševčenka, V. G. Korolenka, S. Jesenina, B. Pasternaka a jiných.

Do života Zdenky Bergrové zasáhly válečné události. V roce 1942 maturovala na reálném gymnáziu Elišky Krásnohorské v Praze, pak absolvovala knihovnickou školu. Vždy projevovala zájem o literaturu, divadlo a výtvarné umění. V roce 1945 začala studovat na FF UK, obor česká a ruská literatura. Mezi její kolegy patřil například Radegast Pařolek. V roce 1949 jí nebylo umožněno obhájit disertační práci na téma V. G. Korolenko, protože odmítla změnit názor, který se neshodoval s postojem tehdejší sovětské literární vědy. Doktorát získala dodatečně až v roce 1990. Po roce 1990 vydala několik vlastních básnických sbírek: *Jedinému čtenáři*; *Leťte, ptačí noty*; *Praha je pečeť*; *Slova noci*; *Humor má černé dno*; *Šimmy a jiné opičárny*. V roce 1999 byla oceněna diplomem a medailí Evropského kruhu Franz Kafka. Dnes žije v ústraní pražského bytu společně se svým manželem, výtvarníkem Věroslavem Bergrem.

První básnické pokusy Zdenky Bergrové vznikaly ještě za studií na gymnáziu. Po válce v červenci 1945 publikovala v *Mladé frontě* první báseň *Žně*. Zúčastnila se také soutěže mladých autorů a pro maňáskové divadlo napsala veršovanou hru *Perníková chaloupka* a získala první cenu. Od roku 1949 překládá díla ruských a ukrajinských básníků.

Značnou pozornost věnovala tvorbě básníka a žurnalisty N. A. Někrasova (1821–1877), který mimo jiné také působil jako redaktor literárního časopisu *Sovremennik*. Autor byl přesvědčen, že svojí tvorbou může ovlivnit morální vývoj ruské společnosti. Fjodor Michajlovič Dostojevskij se o něm vyjádřil, že po Puškinovi a Lermontovovi je nejvýznamnějším básníkem ruské literatury 19. století.

První Někrasovovy básně se objevily u nás kolem roku 1860 také v překladech J. V. Friče, H. Mejsnara, E. Vávry, A. Staška a jiných. Básník se stal svými názory blízký české demokraticky smýšlející inteligenci. Jaroslav Vrchlický a po něm také F. X. Šalda upozornili na duchovní spřízněnost Někrasovovy a Nerudovy poezie.

Zdenka Bergrová byla první překladatelkou, která se zasloužila o to, že český čtenář má možnost se seznámit s celou básnickou tvorbou N. A. Někrasova. V roce 1969 vyšla ve vydavatelství Odeon v edici *Knihovna klasiků* kompletní kniha jeho básnického díla. Jedná se o úctyhodnou a nelehkou překladatelskou práci. Někrasovův verš se zdá být

zdánlivě neotesaný a směřuje k prostotě básnického výrazu. Často využívá slov blízkých lidové mluvě a vychází z folklóru (lidová píseň a vyprávění). Dokonalý znalec poměrů na ruském venkově i v petrohradských chudinských čtvrtích sám o sobě tvrdil, že své prosaté umění zasvětil lidem. V jeho lyrice převládá upřímná morální a společenská reflexe, epika má podobu veršovaného fejetonu (nebo vyprávění), ohlasu reálného venkovského života a vesnické povídky.

Zdenka Bergrová vytvořila v rámci české překladové literatury řadu trvalých hodnot, které poslouží zájemcům o ruskou literaturu i novým generacím rusistů. K významnému životnímu jubileu popřejme oslavenkyni zdraví, štěstí a dostatek tvůrčího elánu při realizaci jejích tvůrčích snů a přání.